ԱԶԳԱՍԷՐ

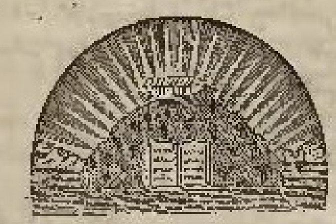

ԻՄԱՍՏԻՆ, ԱՐԵՒԸ ԶԱՐԹԻ ԵՐԿՆԻՑ

ԼՐԱԳԻՐ

ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ՔԱՐՈԶԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԴԻՏԵԼԵԱՑ.

ՀԱՏ. Գ. ԹԻՒ 66. ԿԱԼԿԱԹԱ 1846 Նոյեմբեր 14.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ԿԱԼԿԱԹԱ

ԱԶԴ

Երկիւղածապատուր ուրախութեամբ ծանուցանեմ ձեզ մի թերթն ՀԱՅԱՍՏԱՆ անուն նոր Շաբաթաթերթին՝ որ Հրատարակի ի Կոստանդնուպօլիս ընդ Ա. Երաշխաւորութեամբ Ըսկիւտարու Գերծանկիւմայց Պատրիարք Յովհաննէսի Տէր Կարապետեան Զմիւռնիացւոց Եպիսկոպոսի եւ Մկրտչի Աղաթօնեան. ի Տպարանի Պարոն Յովհաննու Միւհէնտիսեան՝ ի Պօլիս նոր խմբի. յորմէ մի օրինակն Օտենսաստեկ, եւ խոսի զՀայաստանեայց զԱյդգային, զԵւրոպականն եւ զԱսիականն խնդրոց.

Գինն նորա Հայերէնով ու Հնդկաստան՝ կարծէ պարզ է եւ թերթն, այսինքն Հասուցանել տարեկան 100 դահեկան կամ 10 Ռ. Ռուփիի՝ յարմէս միոյ օրինակի եւ զծախս թղթաբերին.

Արարատեան Ընկերութիւնս պատուով ընդունի զպաշտօնակալութիւն այսր տպագրութեան եւ ազդարարէ Շաբաթաթերթին՝ յայտ առնելով. ուրեմն Պատուելի Հասարակութեան մերոյ ի Հնդիկս, զի որ ոք կամիցի աշխատասիրաբար ստորագրել հանդիսանալ նմին, առաքեսցէ զանուն եւ զարդիւնս իւր առ Վ. Երաշխաւոր Տպարանի, կամ առ Հաշուեկալ Արարատեան Ընկերութեան ի Կալկաթա, որպէս զի եւ մեր ծանուցեալ ազգասիրութեան թուոյ որպէս յարմարութեան առաւել եւ ընթացից նոյն կարգացուք, որքան եւ հնարաւոր իցէ ճշմարտութիւն մատուցանել զպարգեւն.

Գ. Յ. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆՑ

Ատենադպիր Ա. Ընկերութեան

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ ՀԱՅՈՑ։ Բերկրապատար ուրախութեամբ հրատարակեմք, զի բաց ՚ի հաստատեալ և յընդհանուր հիւրասիրութենէ Ազգի մերոյ՝ ՚ի Կալկաթա, կան եւս՝ որք յանուն հետէ ոչ միայն ժամանակ առ ժամանակ ՚ի ձեռուկ յայդ եղանին աղքատաց կարօտաւորացն՝ որ անդ, այլ և յատուկ մարդասիրութեամբ հոգ տանին նոցա։

Այժմ օգնութիւն եղէ այս՝ Թագաւորակայեալ է և Աստուածահանոյ, եթէ հիւրասիրութիւն Ազգահամանն է և մեծ. իսկ եթէ Ազգասիրութիւն սիրելի և հաճելի։

Թող այսպէս Թագաւորեսցէ Առաքինութիւն յԱզգի մերում, և յայնժամ կրօք լինիմք ՚ի քաղաքս և ՚ի Թագաւորս Բրիտանի և Աստուծոյ Հօր մերում. Չեմաբար բարին է իսկապէս Աէծ։

— Արժանապատիւ Յոհաննէս Գ. Ա., նուիրակ Երուսաղէմի Բենիամին յօգնութեան եկեալ այսր ՚ի Մադրասայ ՚ի 6 ամսոյս։

— Տեղեկագիր Բոմպայիոյ միշտ ակէ թէ մեծ զօրաւոր դրամոց հաւաքեալ ՚ի գանձարան Տէրութեան Հաւիւքին հանգ. փոխանակ. Բայց գանձարան Կալկաթայ ոչ կարէ չափհաւասել ինքեան զ՚նոյնպիսի յաջողուած. այն ինչ դրամք յափուռիք են առ և խնդրանք յարագանք։

— Ալ Թանամբեան մերօվին բրահմինանք եկեալ այսր ՚ի Կալկաթա՝ կախեալ զինքն և մեռաւ. մի սբրահմինաք առողջին ոչ է մարթ կատարել նախակամ զՅուդայականութեան հանդէսն. մինչ որքէք մեռեալն ոչ յօրինեալ ՚ի Թելթեղ գնմնութիւն նորա այրեացեն ձեռօք իւրեանց։

Շարունակութիւն ասութեան Չերմանն մինչև ՚ի 3. Երկրամիերի կարդութիւն յատենին ընդ. երեկս, Հայր հաւանք անձրևաց ՚ի գիշերին, և հեռաւումն հովազին եղանակին ՚ի 6 երորդին՝ տեղի տայ մեզ չարհաւորել զպիտակ անուն մեր ձեռնամուտ։

ՓԵՆԿԱՄ

Գրեն ՚ի քանակին Աւհեկոսոյ, որ ՚ի հանեն Յունուար գնոյն ՚ի Կալկաթայոյ՝ 17 Թուով Հոկտեմբերի ամսոյս՝ օրինակ զայս։

Ընդամենայն եւս ընդ զեան ՚ի Վաղիս. և այս մեր սնոց ունէ դուռ [illegible]։ Մր Քաւն Լեռոյք եւ ՚ի Լաւհուայ ՚ի 12 ամսոյս, և հաստատեալ է մեզ նախ գան դդուլ մեր ՚ի Բեհիրա։

Զեւք նոր ինչ, անհնարին ինչ յանձնգութեան էայ, բայց որում հանդերձեալ, զորձառնութիւն մեր կամին գ յանձնղութեանս Աեկ զօրաց ընդ դիմ Հիկս Խմանուցինոյ։

Ընկոյ այսպ Թնգարնոթից հնդկէ ՚ի [illegible] զօրաց Լահորայ, ասաւ մակարծեմք. թէ որ մի կամ եկեալ բանակացն ՚ի մեծին զամենայն կամաց։

Զօրք Լահորայ [illegible], [illegible] Ամերիկացի [illegible] Կորդլանդոյ, և ոչ թէ [illegible] որ ՚ի Լահոր։ Գունձնակէք մեր [illegible] ՚ի կրակէ [illegible] և յայն ժամ մեք ՚ի [illegible]։ Զեք [illegible]։

Իւ ՚ի 20 երրորդումն գրեն թէ՝ [illegible]

ուրեմն բանին անգաք կոչեցին ։

—Կամաւորք ձգին, որ ՚ի մերոյ Մուրէլ զհայ, և մեր ՚ի մերոյ Իշխանաց, յանդիման երկրաց՝ որքան և հարկաւոր է ։ Ինգլիզեան

—Բոմպէյ. Պ. Լեմբրան եւ ՚ի Պոտն Պերրայ. գտանել անդէ պատկանաւոր անհողորդութեան Զայի . և կորուս 400. Բէգս գետին աւ ՚ի գործ. Յեթէ բարերեր լեցի չոյն ՚ի Հիւսիսային արեւմտեան գաւառս ուէրութիւն գիւղօրէնի դասելով կարող է առել դուրս խելոց չոյ առաս ։— Կարծ ասէնման, մեն գտցան գոյ ։

ՄԱԴՐԱՍ

՚Ի օրերան անցեալ ամսոյ Լորագիր Աշխարոյ ՚ի Մադրաս գաւառեաց, թէ արտաքսեալ մեծագոյն ՚ի մեռանսն սաստիկ մրրիկ ահեղ յանկարծ ընդ հարաւ Հնդկաստանի . և այս մեռանանելոյ աւ էր ՚ի մերձեն պատահարեն, ուրեմն կարծ որ էր թէ յանձէր և՛ ՚ի մասոյ ։ " Ընդ որ ծառք արար մեր Ինգլիզման, բայց զարդեր արգարե, յարեւ մրրիկն ահեղ սաստեռնք . զնաւաց ՚ի ծովու տակաւեն յաւերեք ծանօթութիւն . բայց բա՛ն Անգլիական յուզեն անդուսյն՝ Աւրանգիւր և Մ. եւրեր չեօզարդյաւոր և գիւղօրէ Հանդերձ զորխաքեն կորմանեցան. և Հեզեր անձրեւոց լուսյ ՚ի ծով զամենայն սառցեալ դարմիկի ժողովրդեան ։ Բայց բաւ որով այս Հարուած մեծագոյն ՚ի մեռանսն սառուցն պատահի, ոչ այն բան ծանրանոյ աղքատութեան երկ-ուելոց Մադրասոյ ։

ՍՈՒՐԲԱՑԱ ԱԶԳԵՑԻՆ

Բերեկոյեց ուրախութեամբ ծանուցանեմք . զի պատուելի Հատուածութիւն մեր ՚ի Ռուբրայ՝ որ ՚ի կղզին Պ. ակայ՝ խոսցիկ եկեալ առ առաջնոց* Մեծապատիւ Հոլիջեցոյն ՚ի Օմբանիա . Հանդամանեցեն զնըպատ՝ Աշխատասիրութեան երեանց 9966. կուսակաու. առաքեր . և ՚ի ձեռն Աշխէ Պալատոց Հատուածատոյն ՚ի Կալկաթա. փոխանակալեր առաւելն ՚ի Լոնտոն ՚ի 17 անցեալ Ապրիլ ՚ի ամսոյ ՚ի պաշտօն. Անոյ Յաւս և՛ Լարասալ ընկերութեան զի Հասուցեն ՚ի Օմբանիա՝ ՚ի ձեռն Աշխարհի գործակալացն անուսյն Պարոնաց Սանփանն Յովհաննէս, Յակոբայ Պ. խաչոտ և Պ. Պ. Փուզարգարեան, զի բաժանեսցի կարօտելոց Աշխէ մերոյ անդ ։

Այլ բանի մեծ անձէքն առաջի Աստուծոյ և Հրեշտակաց նորա ըզ պարծանս աղքատութեան և Աշխարհին պարտեացն՝ եթէ Բեթանիոյ, Սամարանտայ, և այլ կողմանց Հայրենաց բ հօ օրհնաւէքն Հետեւեալ, Հասատացեալ յիմէքն օրհնա՛ ն Աշխէն, և յետոյ Աշխարհին , Յեթէ Պարսս, մանաւանդ թէ և Պատարեւ մեծն մեռ զեցեն թէ աշխ այս երկաւ ծննդն անցանեն . և աղքատաց երեանց կրեն ՚ի կարեաց և ընտանեաց մանկանցն . ուրեմն անդուրս շնորհն յաջողութիւն , անդուրս յառաջ գան , և անդուրս զեւրեանց ահագնական Հայրութեան յաշխահն յօրինել ։

ՉԻՆ

Փոյթերեւին շոգենաւ եհաս ՚ի Սնկափուրայ, և բերէ լուր զայս՝ թէ Սր Պ. ան Պոտենի կուսակալ Հոնգոնգայ՝ ոչ միայն յարգէմ օրենացերի

*Ընդունելի մեր առաջին եղև ու տարածեալ Հաղորդ և դարձեալ երբ ՚ի մեծ ամենայն Հնդկաց . որ այլ Հասարակաց առաքելոյ գրութեան , որպէս և Արաբիոյ Յովհաննէս Պետրոս Պ. Պ. Պալտասարեան . Օհնութեան Հրապարակապրութեանց Եւր. անձին յայտնի էական աղքատաց յաւել պատկանաւորեան Պարոնին Աշխէ ։

բնն ուղղի զազգին Չինաստանեայց ընդ Փոր-թուգալոյ կալանաւորեալ և յանձ-նեալ է կառավարութեան Մաքաոյի զեկեղեցիս ի Փորթուգալ, յանդգնու-թեամբ, և Չինաստանեայն պատերազմա-կան նաւաւ, մարդով և զնոսա ի Մա-քաու։ Այս տարոյ կուսակալին առա-ջի զխոնարհութիւն Անգլին։

Ի․Ե․Լ․Ի․Ջ․Ն

ԳԵՐՄԱՆԻՍՏԱՆ

Գիւղն Ամմերգաուայ ի Բաւարիայ և անուն այսր՝ թէ ի պատմութեան մեծ-ամենայնութեան հանդէսք տա-ճարական կարգեցան, տաղերգութիւն խա-ղարկութեան, երգ և ելք կարգաւորեալ խաղեցան, և պարսիկ և տաճկական կա-րեցան Մարտահան։ Բարեկարգն Ամ-մերգաուայ Հայկազն ի ժողովուրդ-ներ, և փառաւորեցէ զամենայն զա-ւեր և զինւորութիւն ի նոցանէ։ Թէ եր-կու տարի է, զի յայտնեն մասն-մանկանց հանդէս կարգով տղայք գը-րեաւոյ և մեծ առաւելք։

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

— Հանդէս Տօնի Աշխարհի Սու-թաղեկան մերոյ Երգաբանութեամբ կատարեցաւ ի սուրբ Էջմիածին․ որ 266 թուի Աշխարհի Աստու-ածային օրհնեալ ի 15 թուի Կոչ-ման յօրինեալ Տիեզերաց։ Թէ՝

ի 15 Յունիսի մեծահանդէս տօնախմբու-թեամբ կատարեցաւ յԷջմիածին հանդէս տօնի Աշխ-արհածագ հայրապետի մերոյ Ներսէսի ևն․ Զինչ զեկեղեցականաց կանոնեցան ի բարեհամբաւութեան և ի ժողովրդականութեան տր. հանդիսի եկեղեցա-կանք և աշխարհականք համբերեն բազմաթիւ ան-ընդհատութեամբ ի տուն սուրբ պատարագին։

Արքեպիսկոպոսն Հայրապետական բարեխօսութեամբ կայր ի դա-հոյս ի մեծի ատենականութեան մասնաւորին դարձեալ, իսկ եկեղեցականք և աշխարհականք զատուցեալ դաս-ւեալ ի սրբոյն շուրջ պաշտօնեութեան արարաւ խոյ-կայիս, որ ի յատուկ մատուցեալ Միհնար Աղեքսայ

Տէր Գեւորգեան ասաց զառակ հայրապետու-թեան և Էջմիածնական Պատրիարքութեան հա-յեցող զաղտնին Սրբոյ Էջմիածնի՝ առաջ դիւղերին ներքոյ ընդ ատակին պատուհանի։ Զինչ կատարման մաղթանքն վասն ձեռնաց Նախանձախնդրութեան՝ ամե-նայնն յեղյեղուքեցաւ, մինչեւ ի հանդէս Սրբա-զան Աթոռ նորին և յառաջ Պատրիարքին արժանա-ւոր ընդունելութեան ի Կ․Պօլսոյ, ընծայեալ անդրանկութեան և սրբազանին՝ ընդ ամենայն հազ 1400 ամաց, իսկ ի դիւանին Հրամանաց մեծ բազ սա-վարութեան Երուսաղէմի։

ԶՄԻՒՌՆԻԱ

Ուրախակից լինիմք վասն մերոյ եղբայրութեան ընդ շնորհաւոր նա-ւակատի Տարեկանի Աշխարհի Ա-րարատեան, որ զամս վեցերորդ խա-ղաղութեամբ աւարտեալ՝ մտեալ յեօթ-ներորդ իւր՝ 266 թուով, Համա-ձայնեալ Պատուելի Վերատեսչին իւր առն։

Յիշատակ մեծ միաբանութեան պարոն Համբար-ձումի՝ յորում այս առաջին գրել լրագիր․ յա-ջողեցաւ շարունակ անդր, համբերութեամբ և Աստուածութեամբ զոր եղեալ զանազան ծախս-ւութեանց և դժուարութեանցն՝ զոր յուսամք մեզ նորանոց ևն, յորժամ Հայկազուն հասարակու-թիւնն ընդ բարեկամին յաւակերեալ՝ ծանիցէ զարդեղ և զօգուտ օրագրոյս։

Առ այժմ հրաւէր յայտ ուրախանամք, զի Աղ-լաթիոյ Արարատեան կարապետ եղև մեզ այս Հայ-երեն օրագրոյ, Հայրենասէրն, Բուրաստանին Ան-ձինեայ, Եղբայրին Կոստանդնուպոլսոյ, Կոմիտասին Տէրեանց, և Հայաստանին Կատարինէ մեզոյ։

Այժմ Աշխարհին իւր բազ անդրանկութեամբ իշխա-նութեան ի մերոյ բարեկար զգայնութեանց և հա-մաշխարհեան մատենաւոր ազգաց Հայաստանութեան, որոց վասն արժանաւոր լինելոյ ի գործ եղ զա-մենայն ջանս և վաստակս իւր։"

Յաւելու առեալ երախտագիտու-թեամբ շնորհակալութիւնս մատու-ցանել պաշտպանացն իւրոց, և խոս-տանայ արդիւնաւոր լինել իւր և եւս, Բայց դրոշմեալ է Աշխարհի Արարատեան գրասենեակն է մերոյ Ազգային Օսմանեանն, և այլոց վեճաց ու-րոց գրեթէ անհնարինն, Թող թէ յառաջ նոցա և պատրաստականութիւն առաւել եւ Աստուածութեամբ քա-

Զօրերին, դժնդակագոյն Յոյնալ-
թէպէտ և ձեռնարկու Անգղիոյին ա-
ռնելոց է 14 և այն, բայց որում՝ սա-
կաւուրեաց աշխատանք առաւ և անու-
րանութ զօրաւորութեանն ։

— Նորաւթեամբ դպացուք զօրհան վախճանին Գեւորգադրաբ Պետրոս Ամիրայի Խաչատուրեան ի Թիֆլիս՝ ի հասակի 73 ամաց ։

Հանգուցելոյն Մկրտիչեան Եսայեան Պետրոս Ամիրային որ էր ինքնաշնութեան ժամանակ անգամ խնամօք կտակեր մեր դպրատանց յառաջա-դիմութեան վերայ. կանխաւ կտակագրութեամբ որ իւր վաստակեալ ստացուածոցն մեծամասն ընդ հեղինակի է կտակեալ. ...

20.808	Ներսիսեան Թիֆլիսի Մկրտչեան դպրատանն
10.000	Սուրբ Աստուածածնի եկեղեցւոյն
10.000	Հիւանդանոցին
40.000	ընդ ամէն քառասուն հազար Փ.

Այսպէս 440 հազար Ռուբլեան ... Այս գումար էր կտակին գործադիր Աշտարակեան ... Առաջնորդ Աբրահամ Արքեպիսկոպոսին ... իւրեանց անդրանիկ պարտ սրբոյ է ։

Այսպէս ի զուր ջանից ամենայն մահուան որ դառն մահն ազգի է հասակաւ, թէ առաւ և յետ ի Թիֆլիս ։

Իսկ ոչ Հայոց ազգի ժողովուրդ, որ մինչև ցայսօր զիւրաւ յիշեալն Մկրտչեանց Պետրոս Ամիրայն, և անոր Ներսէս Նորին աստ վախճանեալ Պետրոս Պետրեան ազնուական իւրեանց մեծահանճար ... Հայ-րենասիրական խնամքով կենդանութեան և կարող-ութեանցն, Հիւսիս և Հարաւ կողմն Աստուածային պարծանք և մեծութիւն մարմնական ... Սուրբ Աստուածածին ժամանակագրութեան Խաչատուրեան Թիֆլիսի Զոհրապեան, (որ հանգուցելոյն քեռորդին է.) և Աղբաեան մեծայարգ Աբրահամ Արքեպիսկոպոսին. (որ մեռ ազգականն է հանգուցելոյն.) որոց յաւերժացեալ իւր-նանք և ազգասիրական գործ, երկրպագութիւն ջանից մեր, թէ ամենայն ազգի մերոյ և ազգային մեծամեծութեանց ։

Իւ մեք բնաւ երկրպագութիւն շնոր-հակալ ։ թէ գովեն, խնամեն, և օրհ-նութիւն Նախարարին մեծապատիւ սըր-բոյ յիշեն ՝ի վերայ ազգային Աշտա-րակեաց ։ Աւետ

— Պատմութիւն սուրբ Հայկազեան Խո-

մտաւորութեան գրեաց ի լեզու գաղղիական զպատմութիւն Նախնի օրինադրութեանց Պարսկաց ։

— Նոր Նախարար Հայերէն, Տաճկերէն Գաղղիերէն, և Իտալերէն ի լոյս ընծայեցաւ ի Վենետիկ, գործ յիշատակ ։ Աւետ

Ն. Ե. ՄԱՐՏԻՆԵՍ
ԳԻՏ. ՀԱՅՏԻՆԵԱՅ

Շարունակութիւն Թիւ 26 էջ 81 ·

Զենեայ ժամանակաց նոյն են մարգարէութիւն, և զնոյն պիտոյից գլխաւոր իւր խոհան ընդհանրական ամենայն անհուն ... Կարծիքն են վերջին յայտնութեան ... մինչև ի մեջ՝ յայտնապատ և ճշմարտութեան ... ի մտաւորութեանց, և նմանութեանց ... անհրաժեշտ մինչև ի սրբութիւն, ի ... և զիրիսյն մտաւորութեանց ... ի բնութեան ի ... բայց յաւելու, և զաւ- ... և հայեցաւ ... գրոյ ... որոյ ծագումն զոր հասարակ ... ։

Այսպէս փիլիսոփայն Տիմնայք յառաջին դասու իմ մտածութեան ։ Այսպէս ... մեր և ... ամենայն աւելի, եւ եր... և նա զոր ... առաւ այնպիսի հանճարական ի զգայս, որպէս զերկ-րէն ի սերտ ։ Նախադասական ծնեալ և առաջացեալ և ... Արևելեան կանանց՝ երի հասարա-կուրէն ... խոստովանութեան ։ և նոքա ... երբէք ... զոր մեր կա-նայք ... Իւ յորժամ բնաւ ... այս ... և զամեն ի պատշաճաւորութեան, և ի վերջ նոյն ... անհատականութեան, գեղեցկութեան, ... և այն ... ։ Ով զարմանալի թէ ... առաջ մերոց ... Տիկնանց ... բայց ի սեպհական ... երկրորդ ... ծննդենէ ... և ... և ... ի ... ժամանակի ... և ... ։ Այսպէս ... այնչափ ... և ... ի ... ։ Այսպէս ... ի ... ի ... ։

նորա ընդ իւր փառաւորեալ, և ճշմարտութեան դպրոց ի մեր-ասաց հասարակի, վասն նորա, որ ազգս զայս մեծա-նայ երկու կողմն յաջողութեանց ընտանեկան խնդրէ։

Շարունակելի։

Նամակ շնորհակալութեան գրեալ ի Միաբանութենէս Բազմավիպոյս առ Սրբազան Ներսէս Ե. Հայրապետն ամենայն Հայոց, Թուական ի 14 Հոկտեմբերի 1844 ամ Տեառն

Նորին Երանութեան և Աստուածապատւոյ Տեառն Տեառն Ներսիսի Կաթողիկոսի Ամենայն Հայոց Բարձր Հովուապետի

Ջերմեռանդական և խոնարհական Ողջոյն և Համբոյր Աջոյն Սրբութեան։

Ընկալաք մեծարութեամբ զսա ի Սրբոյ Հայրապետութենէդ առաքեալ և Աստուածատուր Օրհնութեամբ զարդարեալ գիր առ մեզ, շնորհակալութեամբ ընդունելով, եթէ զանձինս փառաւորեալ մերոյ յաջողութեան ... հայրապետական Էջմիածնի։

Վասն որոյ՝ երկիր հպագանեմք և հաւատարմութեամբ մատուցանեմք ... շնորհակալութիւն Սրբութեան Ձերոյ ... Սրբութեան Ձերոյ, հանդերձ ... հոգւոց մերոց։

Մնամք ... Սրբութեան, ... Աստուածատուր Օրհնութեանդ։

Ի համբոյր Աջոյն Սրբութեան Ձերոյ

Ամենախոնարհ ծառայք

Միաբանութիւն Ձեր և այլն և այլն

(Աբբայ Հայր Մխիթարեան...)

Էդուարդ Հիւրմիւզեան ...

Բնասիրական

ԳԻՆՍԷՆԳ

Ընդ երկրաւն կողմն ի պատմութեան խո-նարհեալ երկայն է յարաւ արեւելք։ Հա-րաւային և արեւմտեան մասունքն ... բազմածաղիկ ի ... ընդ ... են մշակեալ, ... Համանգիւր տնկոց զարդարեն։ Ընդ նոյն ... ռու ծաղկաման ըմպանակ կո-մար Կոքելեց, և կատարելոյ սփռ-եալք ընդ կողմն անտառին ... գեղեցկապատ Սուփաննոց, յորմէ կապա զանոն իւր ի լեռս Ալ-լեգանեաց, Բլուրք և վայրք, որք ոչ են մշակեալ, խոտ առ խոտ մաց-րեալ են ծածկեալ։ Գրաւք և բոյսք բազմատեսակ են յոյժ, և հոծ իմն շեղջ իմաստից անտառաց մածին բը-նութեան աչաց ընդ համբաւ ... Ի հարաւոյ կողմն մինչ Հուն ի Պենսիլուանիա ... զոյ բազմութիւն բնակարանաց՝ Ըստ Յանկոլու կո-չեալ՝ ի մէջ անտառաց ... ծաղկանց, Յանկին ծովա-կոմ ի մէջ համանգիւր անտառաց ի ձորս մանաւանդ ի հարաւոյ սփռ-եալ կան ընդ կողմն բազում զեղջք և ազատանք Մոհիկեանց, որոց գիւ-ղերն, Է՝ որ վայելուչ, և Է՝ որ անշէ-նութեան անտիր ...։

Տունկքն Գինսենգաբուսակի հասա-րակօրէն կրկնագործիք են, չինեալք ի կողս և յաղբերս, պատեալք զանձիւ և ծածկեալք կղմնակք, որոց փերթն զատելովքն են յառաջեալ, Բնակարանն Չինեւեացւոց անձուկ, մեծին և ան-փոփ են ... Ամերիկեան ... որք ... չենք են մնացանոյն։ Տունքն Եւ-րոպացւոց և Հայոց ... վայե-լուչ են՝ յարմարեալ և ... գոյն, և յամենայն ... ծեալք հողոյ։ Պարզապէս ... կառուցեալ են առ հասարակ յերկայնաձիգ և ի լայն տեղիս բաց այլ իւրք՝ Աստ կոչեն, և ամէն նիւթով ծածկեալ, Իսկ յորժամ զբուսոյն Գինսենգայնս Հա-ւաքեն ... տարածեալ զայն

պիտոյից, և ամենայն ուսումք որոշ-
եալ ատենիւ անցեալ հայոց կա-
ռավարութեան առ երկ ժամանակս, կամ առ
առաջնորդ լինելոյ, և հասարակաց
օգտակար ծառայել ի պաշտօնս հա-
սարակութեան :

Ի մէջ շնորհաւորեալ հասարակաց
երեւելի և հզօրաց հանգուցեալն Մար-
կոս Գէորգեան Լեհացւոյն Ներսիսեան
կանգնեալ ծախիւք Ոսկերչութեան
Մկրտիչեան Շահվելու յամի 1817 յնրդ-
ուածոյ, պատրաստեալ և ի ծառայել
քաղի ի վայելուչ միջոցի հոյակապ յան-
գրիման Գրատանատանն, և Սար-
գիս Գէորգեան Լազարեանցն ժառանգ
մասունն Հայոց հաւաքեալ յարկե-
մատ ընդդէմ առ երկ ժամերկն յամի
1822 ծախիւք և օգնականք հանդու-
ցեալ Խաչատուր Գալուստեան Շի-
րազեցւոյ Բազմավէպ, ուխտաւոր և
մեծատուն ի վաճառականն կարգաց, ո-
րոյ յաւերժացեալ ի սրտից երախտա-
ւորաց մարդկան հանգէտ ի Կա-
րապետ Սարգիսեան Կարապետեան
ի հայկական մամուլական ձեռնա-
ցեալ առ ընդ առ նոյն ուսանողք ի շնոր-
հաւորեալ աշխատութեան ի պէտս համ-
ազգի բնակչաց, գիտնականութեան
հայրենասէր հայերնոց, հայրենական
ուսումնաւորութեանն, և անանց ի բարեպաշ-
տից Ընդդիմացող, և զհրապարակն ան-
ձնուէր ձեռօք ի քաղէ ի բերան յաղթա-
ցեալ ջրհանդէր երկն, բան հաւատ
մարզիկ յաւերժացեալ ի դպրութեան
մեծածախ ժամանակս գիտնականացն
օգնեալ Լուսաւորչական միութեան և Եզ-
րակացութեան յարգոյ Հերուսաղ կար-
գաւորութեան, նախասէր պատուհասի, վասն
մարդ քաղի փափագն հաստատեալն :

Ընդհանուրն ոչ առաւել ևս ի յի-
շեալ իւրոյ ուսումնական յաւուր օր-
ձանի են յօրինուածոյ կարգաւորութեան-
հանք զարդ և սրբազանագոյն թե-
փերոց ի բարձունս յարեւմտից, Հե-
ռաստանի ազգերուք ի համայն միմեա-
գործութեանց բնութեան Հանդերձ-
ցանս և գիտակցաւ ժամն բարձրա-
բերձ, ուղղամիտ և չքնաղագոյն՝ ազ-
գայնական ի Հոգւոյ, կայս պերճա-
ցեալ երկնեղէնք և երկրաւոր ամենա-
շահի յերկնայնութեան, և երկրաւոր և
եռեակ ամենաշահի շնորհաւորեալ գոր-
ծոցն. Զինաստ նկատեալ ի դաստա-
ձայն, պարտականք և ի չքնաղագոյն
զաղափարն բնոյ՝ նկարի աչաց
պատկեր անհատնելի գեղեցկութեան
անդրանն, մինչ ոգի հայկական
Բանաստեղծի ամենայն վերաձայնեալ
զնա՝ Ընդ Երկնային Օգնութիւն:

Շարունակելի .

ՏԵՂԵԿ. ԻՐՈՂՈՒԹԵԱՆՑ Ծ. ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ
ՕՐԱԳԻՐ
ԲՆԱԳԻՐ
Շարունակութիւն ի 91. երեսէն

Մարտ 11. Յաւուր յայսմիկ
պատահեցաւ նաւ մի գնացող ի Մեծ-
կովկասու շնորհիւ Եդեսիոն փրկչացս -
ցոյց զճամբն, բայց նաւապետն անե-
հասանելի բանիւ ազդել ի գնալոյ մինչ
27 Մարտ յորում աւուր զանազանեալ
բութիւն Սերգէյն Գէորգեան Լաստա-
ւորչին մերոյ մասնեցոյ ի Վենետիկ
կատարեալ զնին որոց պատարագին
գնացաք ի տուն Եղիշէին, ուր հրա-
մայական ողջոյնն և զօրհնութիւն
մեր առնելով, կամեցաք գնալ մերով
նաւ կառօքն, սակայն Եղիշէն յանկար-
ծակի ծնեալ կամելով ընդ մեր, պատ-
րաստեաց զնոր կառսն, յորս մտեալ
անցաք մինչ ի գետեզրն, անդ
Եղիշէն Բերինեն վերանորոգ երկ ամե-
նայն պաշտպանեն, զորս պատրաստեալ
էր առատաձեռն ազնուութեամբն իւրով,
և երեք եռեակ գեղեցիկն վասն մեր

պատրաստեալ խաղաղ ընդ Հայկազնածուլ ծանեաց զեւր որոյ բարեկամութեան զնոյն փաղփեսցէ ՚ւոյնն . Ընդէն մեռ նու մահոյն բերել առնել յերկուս բաժանեալ զմարդկեղ զեքազնե՚ւոյն ուր Գէորգ Յ . Իշխողն և Գորգոն Ա . Սահմանեալ ընդ Հանգերձ ՚ի մի մահուն . և ՚ի միւսն սաղկաւագ Սարգիս Աստուածատրեան մեր՝ ընդ այլ երից պարոնաց . իբրև այսպէս որոշեալ՝ կամեցաք մեկնել անտի . աՀա ՚նաւաստեալն մեր երեկեալ անդէն առաջ՝ թէ զենի երից աւուրց ունի գնալ նաւն . զի սակաւին չէր առեալ զդեր ՚ի ակերութենէ . Սակայն մեք չկամեցաք դառնալ ՚ի քաղաքն , զի զամենայն քասըս մեր որ յառաջ յղեալ էաք ընդ ազատուրին ՚ի նաւն, և մինչ մըրձեցաք ՚ի բերան գետոյն՝ որ ընդ ծովխառնի . այնուհետև Հայկազունեաց առաւկաւթիւ աՀագնակեաց զառագաստն զաւՀաւ բերեալ ցանկեր զմեզ . Բռնեալ Հողմն Հակառակ մեզ լինելով . փոխեալ մեծ էր առաջի մեր . և մինչ այսպիսի երկիւղալից մտածութեամբ յառաջանայաք . աՀա ՚ի գիշերի միում առաջատարքեց մեծադղորդն նաւակ իմացայք . և միւս մահուչն առաջի մեր լինելով՝ աղաղակել զինչ ՚ի միջոյ նաւոյ , և մինչ գոչելով այդ անդէն կամեաք՝ աՀա անդէն ընդ Հարաւ . և միջի երեւոյթն առանձնեալ . կալեալ փոթորիկ զմեծ նաւակն . և Հողմ զերծեալ ՚ի մեծ վտանգէ անտի , և այսպիսի աՀաբեկեալ թեամբ ընդդէմ այնոց մաքառելով՝ անտագոյն ուրեմն ժամանեցաք ՚ի նաւն . ուր մնացաք մինչև յՍեպտ. 1 : Յորում առեալ զնաւարկութիւն . անկաւ ՚ի Տեառնագարձ . և իբրև եկն ՚ի անդրէն՝ որ է զործարան մեծ փառս այ չինելոյ , կարեի զնաւարկելս , և մնաց դարձեալ ընդ զաւառս երկիր . և յայսմիկ աւուրս Հողմն թեթև Հակառակ մեզ էր . սակայն անդադար Հոգէր . եւ իբրև կամեցաւ արգել զնաւն դէպ ՚ի կերպն Սամանդրայի և Պէնեքէ նեղուցն , խորին զօրութեան Հողմն . Սանձ որոյ ՚նաւաստեան ընդ եղկայութիւն իւրոյ էջ ՚ի մեծ մակոյկն առ ՚ի չափել զծովուն խորութիւն . և անյեղելով քարանցն՝ որ կան ՚ի միջ ծովուն զրամածք . և այսպէս մինչ յերեկոյ չափելով եկին և գայր ընդ քաղ փառնդաւ որ ՚ի ծովու , զոր չէր ՚նշանակեալ յաշխարհացոյցս . որով աղատեցելով զարձաւ մերձ ՚ի մասս արևու .

Շարունակելի .

ԱԶԳԱՅԻՆ ՆՇԽԱՐ

Գտեալ էր ձեռագրաց փղեաց ձեռաքերն միոյ ՚ի Մատրաս . յորմէ օրինակեցաւ ՚ի 1846 . Սեպտեմբեր 25 .

Սանտղկեցի Թովմայ Սարդարեա գրեալ էր յերեր ՚Նարեկին իւրոյ զոր առեալ յԱմստերդամ ՚ի 1710 Յունիս Զա Մի .

Թուին 1691 ՚ի կողմն Ռ. Փիլիպպոսեան է խղճմտութիւն և ճշմարտութիւն Աստուածոյ , որոյ Հաւատացող քաղաքին Հոգի ՓԵս , և է Հոգւոյ և Հանդէպ Սարաֆեան . յորինեալ ծախուն , ընդ լեալ սոսի ժառգաւոր սեռ յառաջ քան զայս՝ որ այժմս ունի ըղձմարտութեան , որում սոսին Հաւատարիմ և ծխեղութեան մենաւ մաքուր որդին յիշատակ իւրոյ աշխարհ՝ Հայոց և ազգ Հայերէն որոյն յաւիտեանեանց .

ՏՆԱՅԻՆ ԼՈՒՐՔ

ՄԱՀ

Յովհաննէս . Գ . Զ . Շէրիփա ՚ի Հասակի 24 ամաց 6 Նոյեմբերի .

Ըղեսանդր Մ . Կարապետ ՚ի Հասակի 29 ամաց Նոյեմբերի 9 .

Միշէլ Գէորգր ծերունի ՚ի Հեպաճանի՝ ՚Նոյեմբերի 1 .

Ի ՏՊԱՐԱՆՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ

Մ . Գ . Թովմաճեանց Մ. Երուսաղէմ